

До
Постоянната комисия по
природни науки,
математика и
информатика към НАОА

ДОКЛАД

**за извършената проверка по процедура за програмна
акредитация на докторска програма
„ГЕОТЕКТОНИКА”**

**В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 4. 4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА
ОТ ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 4. ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА
И ИНФОРМАТИКА**

**ОБУЧАВАЩО ЗВЕНО: КАТЕДРА „ГЕОЛОГИЯ, ПАЛЕОНТОЛОГИЯ И
ИЗКОПАЕМИ ГОРИВА” В ГЕОЛОГО-ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ НА СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” – ГР. СОФИЯ**

период на посещение от 02.07.2018 г. до 04.07.2018 г.

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

Ръководител:

1. Проф. д.н. Румяна Вацева

Национален институт по геофизика, геодезия и география - БАН

Членове:

2. Проф. д.г.н. Стефан Шанов

Геологически институт при БАН (пенсионер)

3. докторант Мирослав Иванов

Югозападен университет „Неофит Рилски”

Наблюдаващ процедурата:

Проф. д-р Росица Донева, член на ПКПНМИ при НАОА

Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет НАОА (Протокол №10 от 31.05. 2018 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Изпълнение на препоръките от предходната акредитация.**
- 2. Проверка по изпълнението на критериите за програмна акредитация на докторска програма в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, приети от АС на НАОА на 06. 03. 2017г.**

Приложения: таблици /задължителни и по избор/

Уважаема г-жо Председател на Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика,

Експертната група (ЕГ) в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №10 от 31.05.2018г.), съгласно чл. 33 и чл. 34 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (06.03.2017г.) *Критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, посети Геолого-географски факултет на Софийски Университет „Св. Климент Охридски” – гр. София в периода от 02.07.2018г. до 04.07.2018г. Проведоха се срещи с деканското ръководство на факултета, с преподаватели и докторанти от катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива”. Групата се запозна с изготвения доклад-самооценка, с учебните планове и програми и с условията на обучение по образователна и научна степен „доктор” по докторска програма „Геотектоника” в Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.*

Обучаващото звено в докторска програма по „Геотектоника” е катедра “Геология, палеонтология и изкопаеми горива” на специалност Геология към Геолого-географски факултет на Софийски Университет „Св. Климент Охридски”, която има дългогодишна традиция в подготовката на български и чуждестранни докторанти, самостоятелно или в сътрудничество с университети и научни институции извън страната.

Членовете на ЕГ разгледаха подробно учебната документация, действащите практики и регулации по организацията на обучението по докторантски програми и създадените условия за провеждане на обучение по докторската програма „Геотектоника”. Бяха изискани и получени допълнителни актуализирани данни за оформяне на таблиците към настоящия доклад, съгласно приетите от 2017 г. критерии на НАОА. Проведена бе изключително конструктивна среща с докторанти, обучавани през акредитирания период.

Ръководството на Геолого-географския факултет създаде необходимите условия за конструктивна работа на ЕГ при взаимно уважение на институциите, активен интерес от страна на всички преподаватели и докторанти. По време на срещите атмосферата беше добронамерена, като дискусиите показаха дълбоката ангажираност на преподавателите за организиране, а на докторантите за участие в съвременно и пълноценно обучение.

След анализ на фактите и обстоятелствата, отразени в доклада-самооценка на Геолого-географския факултет на СУ „Св. Климент Охридски” за програмна акредитация на докторска програма по „Геотектоника”

в професионално направление 4.4. Науки за Земята и проверката за изпълнение на критериите за програмна акредитация на докторска програма, Експертната група установи следното:

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Предходната акредитация за обучение за образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Геотектоника“ в Геолого-географски факултет на Софийски Университет „Св. Климент Охридски е от 26.07.2012 г. (Протокол № 20) от Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика (ПКПНМИ) на НАОА на основание обща оценка 9.70. ПКПНМИ е направила една препоръка във връзка с програмната акредитация до следващата програмна акредитация:

Препоръка 1: *Да се доокомплектова документацията в досиетата на докторантите.*

След направената проверка от страна на ЕК се установи, че **препоръката е изпълнена**. Подобрена е организацията по съхраняване и комплектоване на документите на докторантите. Всички документи на даден докторант се съхраняват в отделна папка (досие на докторанта), отговорник за което е инспекторът в Деканата, който отговаря за докторантите. Отделно досиетата се групират по година на обучение, отчислени с право на защита и защитили докторанти. Подготвят се условията, във връзка със спечеления проект за „докторантско училище“, за всеки докторант да има и електронно досие в системата „СУСИ“, подобно на студентите от ОКС „бакалавър“ и „магистър“.

2. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

Стандарт 1 „Политика за осигуряване на качеството“

Критерий 1.1. „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“

По 1.1.1. В представения Доклад-самооценка за програмна акредитация на обучението по образователна и научна степен „доктор“ по докторска

програма „Геотектоника“ в СУ – ГГФ е показано, че образователната политика и провеждането на образователната дейност в ОНС „Доктор“ по „Геотектоника“ са неразделна част от реализацията на образователната мисия, цели и задачи на СУ „Св. Климент Охридски“ и Геолого-географския факултет. Те се основават на официално приети документи, съобразени със Закона за висшето образование и Закона за развитие на академичния състав и са публично оповестени на сайта на университета. На сайта на факултета има връзки към всички нормативни документи (в Доклада-самооценка е представена подробна таблица с връзка към конкретните документи).

В резултат на проведените срещи с ръководството на ГГФ и преподавателите на катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“, членовете на ЕГ получиха потвърждение, че обучението и преподаването в ГГФ по геоложките специалности напълно отговарят на европейските и световни стандарти в областта на висшето образование. Геотектониката е сред приоритетните геоложки научни направления за България. Карпато-Балканския фрагмент от Алпо-Хималайския пояс е характерен с разнообразни прояви на геоложки събития от Алпийския цикъл на развитие на тази част от земната кора, някои от които са ключови за този фрагмент от системата. По тази причина на всички национални и международни научни форуми, на геотектониката се отделя специално внимание и за представянето на докладите се отделя специална сесия или сесии, в зависимост от мащаба или геотектонската позиция на регионите. Членове на катедрата активно участват на конгресите на Карпато-Балканската геоложка асоциация (2010 г. в Солун, Гърция специална сесия „Геология и геодинамична еволюция на Родопския масив“, с председател член на катедрата, и през 2014 г. в Тирана, Албания), на редовните симпозиуми върху геологията на Егейския регион, на геодинамиката на Източното Средиземноморие, на конференциите за еволюцията и нефтогазоносния потенциал на Черноморско-Каспийския регион, на редовните конгреси на EAGA, EAPG и др.

Геотектониката на България е изключително информативна и подходяща за обучение на студенти и докторанти, от което се възползват многобройни чуждестранни университети, които провеждат, както теренни практики за бакалавърски и магистърски програми, така и (в сътрудничество с преподаватели от специалността) докторски програми, за студенти от университети извън страната (Рейнски Университет, Германия; Саутхамптън, Лийдс, Емпириал колидж, УК и др.). Голяма част от проблемите на Геотектониката на България все още чакат своето разрешение, което и обяснява големия интерес от външни университети за сътрудничество в тази област (Цюрих, Рен, Монпелие, Бон, Абърдийн, Саутхамптън, Лийдс, Плимут, Амстердам, Солун и др.). Докторантите активно участват в съвместните изследвания и това определено осигурява качествено обучение и усвояване

на най-съвременни изследователски методи.

По 1.1.2. Софийският университет „Св. Климент Охридски“ има създадена, официално приета и действаща система за управление на качеството (СУК). Тя е изградена специално за нуждите на университета. Като концептуална рамка при изграждането на системата са следвани и приложени основните принципи положения, заложиени в стандарта БДС EN ISO 9001:2008 „Системи за управление на качеството. Изисквания“. Същевременно, системата е уникална с това, че отчита специфичните особености и потребности на университета като най-голямото висше училище в страната. Системата за управление на качеството е публично оповестена, разяснена и достъпна за всички членове на академичната общност, но е необходимо докторантите (в това число и завършилите) да бъдат включени по-активно в осигуряването на качеството на обучението по докторската програма. Основните положения, свързани със същността, принципите, стандартите и процедурите за функциониране на системата се съдържат в **Наръчника по качеството на СУ**. В него са описани отговорностите на ръководството, управлението на ресурсите и процесите, механизмите за измерване, анализ и подобряване на процесите. Наръчникът с приложенията към него е достъпен на сайта на университета в специално обособена рубрика „Управление на качеството“. Оценката на съответствието на целите на системата по качеството с целите на развитие на университета и отчитането на резултати от приложението на системата се постига чрез специално създадената система от **индикатори за качество**. Във връзка с това е **въведен годишен план на дейностите по качеството** и всяко звено чрез своята комисия по качеството създава свой план за действие по качеството според приоритетите и конкретните нужди от подобрене във факултета или департамента.

Основните звена в структурата на СУК са:

Университетски център по управление на качеството - Основните дейности на Центъра са да координира дейностите по качеството и да подпомага внедряването на системата за управление на качеството в звената на Университета.

Експертен съвет по качеството (Университетска комисия по качеството) – в състава на Експертния съвет, който функционира като университетска комисия по качеството влизат ръководителят на Центъра по качеството, представители на факултетите, на департаментите, на ректорската администрация, на студентите, докторантите и работодателите.

Факултетни комисии по качеството се ръководят от един от зам.-деканите, като в състава им са включени по един представител от всяка катедра, на студентите и докторантите.

Катедрените отговорници по качеството (членове на ФК по

качеството) осигуряват взаимодействието на катедрата с Факултетната комисия по качеството и подпомагат събирането на данни за ефективно функциониране на СУК.

В периода от месец ноември 2016 г. до месец март 2017 г., по заповед на ректора на СУ са проведени вътрешни одити по качеството по отношение на обслужването в сектор „Студенти“. Направени са предписания за коригиращи действия, които ръководствата на факултетите да организират и внедрят в работата на инспекторите „Студенти“.

По 1.1.3. Обучението по докторската програма е тясно свързано с научно-изследователската дейност на преподавателите. След анализ в катедрата на състоянието на научните изследвания по даден проблем у нас и в чужбина и с оглед на бъдещите нужди на катедрата от подготвени специалисти докторантурите се насочват към определена тематика или научен проблем.

За постигането на взаимовръзката между научните изследвания и обучението, включително по докторските програми, Софийският университетът е разработил редица специални документи, свързани с научните изследвания - Стратегия за комерсиализация на научните резултати в СУ, Стратегия за развитие на научните изследвания, Стратегия за прилагане и използване на резултатите от научноизследователската дейност на СУ.

Взаимовръзките между научните изследвания и обучението по докторската програма се подкрепят ежегодно и в рамките на обявяваните конкурси за разработване на научни проекти, финансирани целево от държавния бюджет. През изминалия акредитационен период всички докторанти в ОНС „Геотектоника“ са били членове на работни колективи по проекти, финансирани съгласно Наредба 9 на МОН.

По 1.1.4. В СУ „Св. Климент Охридски“ е създадена система, гарантираща качеството на научноизследователската дейност и спазване на етичния кодекс. Функционира Етична комисия - постоянен консултативен орган, конституиран с приемането на Етичния кодекс на СУ „Св. Климент Охридски“, в която представител на ГГФ е Катя Младенова - главен инспектор в администрацията. Писма и сигнали за нарушения до Етичната комисия се подават в Деловодството на Университета. Наред с другите правила на академичната етика в Етичния кодекс е регламентирана професионалната отговорност на всеки изследовател в Университета (чл.11), като изрично се предвижда недопустимост на плагиатството. В работата на докторантите, обучавани в ОНС „Геотектоника“, изпълнението на тези етични стандарти се гарантира чрез процедурата, през която преминава обсъждането на изследователската работа на докторантите – с научния ръководител в хода

на изследването, дискутирането на основите и напредъка на дисертациите от Катедрения съвет при атестирането на докторантите, а впоследствие и на цялостните дисертационни трудове по време на процедурата за предварително обсъждане, както и чрез оценяването от страна на научното жури при публичната защита на труда. Допълнителна гаранция срещу неетично използване на приноса на други изследователи се съдържа и в изискването докторантите да апробират своите тези в публикации и доклади в утвърдени научни издания и научни конференции. Не се използва автоматизирана система за антиплагиатство.

До момента не са установени случаи на плагиатство от страна на докторанти, обучавани в ОНС „Геотектоника“.

Освен Етична комисия, от 2004 г. в СУ “Св. Климент Охридски” встъпва в длъжност академичен омбудсман - институция, която като безпристрастен арбитър е призвана да разрешава конфликти и да осигурява поверителна и неформална подкрепа на студентите и преподавателите. Информацията за академичния омбудсман и неговите функции и основните принципи в неговата работа е публично достъпна на университетския сайт.

Резултати от проверката: По **Критерий 1.1.** Софийският университет „Св. Климент Охридски“ е изградил и осъществява необходимата политика по осигуряване на качеството на институционално ниво. Разработените вътрешни документи са съобразени със законовата и нормативна база на Република България и отговарят на съвременните изисквания в духа на стандартите на Европейския съюз. Осигурени са условия за гарантиране на академичните свободи, липса на дискриминация и висока научна етика. В ГГФ се следват регламентите за прием и обучение на докторанти, за качествено обучение при активно участие на докторантите в научноизследователския процес и са положени усилия за поддържане на информационна база за обучението и реализацията на докторантите. Необходимо е докторантите (в това число и завършилите) да бъдат включени по-активно в осигуряването на качеството на обучението по докторската програма. Обучението на докторантите по докторската програма „Геотектоника“ е обект на наблюдение и периодичен контрол. Правилниците и специалните стратегически документи на Софийският университет „Св. Климент Охридски“ гарантират спазването на академичните свободи и етичните норми, както и правилата и процедурите за информиране, предотвратяване и санкциониране на плагиатството. Не се използва автоматизирана система за антиплагиатство. През периода не е имало прояви на дискриминация, изпитни измами и плагиатство.

Стандарт 2 „Разработване и одобряване на програмите“

Критерий 2.1. „Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

По 2.1.1. Обучението на докторантите е съобразено със съвременните научни постижения и са осигурени условия на институционално и на катедрено ниво. Учебната програма за обучение в докторска степен по „Геотектоника“ е в основата на целия процес на обучение.

Докторските програми в СУ-ГГФ са разработени от ръководителя на докторската програма, с участието на докторанта и на висококвалифицирани учени в същата област. От анализа на представените документи и проведените срещи с преподавателите ЕК се убеди, че програмите предоставят на студентите възможността за усвояване на знания и умения, които да прилагат и доразвиват в бъдещата си кариера. Всяка програма се състои от задължителни и избираеми дисциплини, като последните се избират в зависимост от спецификата на темата, която разработва докторантът – неотектоника (съвременни тектонски процеси), тектоника на плочите, деформационни процеси в различни условия и части на Земната кора и различни периоди от еволюцията на Земята. Докторската програма по “Геотектоника” е съобразена с достиженията на съвременната наука и отговаря на очакванията за специализирани кадри в областта на структурните и тектонските изследвания, които покриват голям спектър от геоложките науки. Структурирането на учебните програми на изучаваните дисциплини, освен да отговаря на водещите постижения в науката, осигурява възможно най-широки граници на очакваните резултати.

През 2017 г. е разработен и приет нов учебен план на докторската програма, който въвежда кредитната система в обучението за ОНС „доктор“. Процесът по приемане на новия учебен план включва:

- Обсъждане на проекта за нов учебен план на заседание на Катедрения съвет, в което участват всички обучавани редовни докторанти, както и тези от други специалности;
- Обсъждане на предложението на Катедрения съвет на заседание на Факултетния съвет, в който участват на квотен принцип докторанти и студенти.

В квалификационната характеристика на докторската програма са определени образователните цели и параметрите на учебния план, както и очакваните от обучението резултати т.е. какви професионални компетенции ще са придобили докторантите след завършване на обучението и успешна защита на дисертацията. Планът дава представа за натовареността на

докторанта чрез ECTS кредитите, които той получава за всеки успешно положен изпит.

Като следствие от програмата за всеки докторант се изготвя индивидуален учебен и работен план, който включва и описва всички дейности, които трябва да бъдат извършени от докторанта през периода му на обучение. Индивидуалният план се обсъжда на катедрен съвет, след което се приема на факултетен съвет и става задължителен за докторанта. Цялата документация се съхранява в Деканата от инспектора, който отговаря за докторантите. Периодично тя подлежи на контрол от зам. декана по учебната част.

По 2.1.2. Създадена е организация за разработване, наблюдаване, оценяване и актуализиране на докторската програма. Всички тези дейности се осъществяват в рамките на създадена организация и стандарти, определени от Академичния съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“, в съответствие с утвърдения Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, както и с Правилника за устройството и дейността на СУ – чл. 159 Учебни планове и програми и Правилника за образователни дейности в СУ. Всеки докторант представя ежегодни отчети, които се обсъждат и одобряват на катедрен съвет, след което се приема на факултетен съвет и се предават за съхранение в личното досие на докторанта.

Препоръчително е периодично да се актуализират конспектите за кандидатстване за докторантурите.

По 2.1.3. Докторската програма е организирана в три модула – учебна дейност, научноизследователска дейност и педагогическа дейност, за които са разписани минималните критерии за присъждане на задължителните кредити. Целта на обучението по докторската програма „Геотектоника“ е да се подготвят специалисти с компетентност и възможност за самостоятелно структурно-тектонско изследване на седиментни, магмени и метаморфни терени за нуждите както на научни и образователни организации (научни институти и университети), така и на частни компании от минно-добивния сектор. Съответно, докторската програма е представена в ясна документация в т.ч. квалификационна характеристика, учебен план и учебни програми, в които се задават устойчиво следване на целите и изпълнение на задачите на образователната и научната дейност.

Индивидуалните учебни планове на обучаваните докторанти имат същата структура на дейностите, с ясен график на ангажиментите за целия период на обучение. Обучението на всеки докторант се индивидуализира по отношение провеждането на научни изследвания по определен научен

проблем под непосредственото ръководство на хабилитирано лице. При необходимост се избира научен консултант от друга специалност. ЕГ се запозна с досиетата на докторантите и не установи пропуски и грешки при водене на документацията.

По 2.1.4. От проведените срещи членовете на ЕГ се убедиха, че при формирането на програмата се прави анализ и на потребностите на пазара и необходимостта от такъв тип специалисти както сред частните компании, така и сред научните организации. Квалификационната характеристика е ясно формулирана и дава ясна представа за знанията и уменията, които докторантът ще усвои и придобие по време на своето обучение и резултатът от неговото обучение.

Според Доклада-самооценка, през последните пет години в специалността „Геотектоника” са приети и обучавани 4-ма докторанти, като 2-ма са отчислени с право на защита. Според ръководството на ГГФ, оценката на целите, задачите и резултатите на настоящите, вече завършени или бъдещи проекти (особено тези в сътрудничество с европейски или световни партньори), както и наличието на необходимата материално-техническа обезпеченост на базовата организация, са основание да се приеме, че съществуват условия за обучение в докторска програма по Геотектоника.

По 2.1.5. По специалността „Геотектоника” се обучават докторанти освен в ГГФ на СУ „Кл. Охридски”, така и в Минно-геоложкия университет – София и в Геологическия институт при БАН. В Доклада-самооценка е посочено, че докторантската програма е съпоставима с тази, предлагана от Минно-геоложкия университет. Не е направена съпоставка с програмата на Геологическия институт при БАН.

Преподавателите потвърдиха по време на срещите и дискусиите, че на базата на съвместна работа с колеги, научни ръководители на докторанти и докторанти от Университети в Германия, Швейцария, Франция, Холандия, Великобритания, САЩ, Турция, Китай, Япония и др., са установили, че учебните програми по тази степен са изцяло съпоставими и отговарят на световните тенденции.

По 2.1.6. Приемът и обучението в ОНС „доктор“ в СУ „Св. Климент Охридски“, като цяло и съответно в Геолого-географския факултет е в пълно съответствие с изискванията на Закона за висше образование (ЗВО), Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ (чл. 34-36).

Досието на всеки докторант се поддържа и актуализира от Инспектор

„Докторанти“ в Геолого-географски факултет и то съдържа:

- Копия от заповедите на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за зачисляване, за удължаване срока на докторантурата, за отчисляване с или без право на защита;
- Индивидуален учебен план на докторанта;
- Протоколи от приемните изпити;
- Протоколи от положените по време на обучението изпити по специалността, от изпити по западни езици и други изпити, съгласно индивидуалния план на докторанта;
- Информация за платените и дължимите такси за обучение;
- Информация за текущия статус на докторанта;
- Други данни, свързани с административното обслужване на докторанта.

С цел унифициране на документацията, свързана с обучението по докторските програми, в Софийския университет са въведени формуляри-образци за най-често използваните документи, свързани с приема, зачисляването и защитата на дисертационния труд, достъпни на сайта на университета в електронен вид. В процес на внедряване е електронната обработка на всички тези документи така, че всеки докторант ще има свое електронно досие. Членовете на ЕГ получиха по-важните образци на документи и се увериха, че те отговарят на законовите изисквания.

Изпълнението на индивидуалните планове се следи от научните ръководители, докладва се и се обсъжда на заседания на Катедрения съвет. Атестирането на докторантите се прави ежегодно въз основа на отчет на докторанта и мнение на научния ръководител, а докторантите редовно обучение изготвят отчети за работата си на всеки 3 месеца.

Резултати от проверката: По критерий 2.1. Темите на докторантурите по „Геотектоника“ в Геолого-географския факултет на СУ „Кл. Охридски“ са съобразени с развитието и нуждите на науката и обществените потребности в областта на геологическите науки. В СУ „Кл. Охридски“, най-големия университет на страната, има създадени унифицирани стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация, която периодично се анализира и обновява, като се взема предвид мнението на докторантите и на научните им ръководители. Документацията по докторската програма е подробна и се води стриктно. Докторантите се обучават по индивидуален план. Препоръчително е периодично да се актуализират конспектите за кандидатстване за докторантурите. Докторската програма е съвместима с аналогични програми, което е условие за реализиране на мобилности. В ГГФ на СУ „Кл. Охридски“ има Инспектор „Докторанти“, който контролира всички

дейности по обучението на докторантите.

Стандарт 3 „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“ и съответстващите му критерии

Критерий 3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“

По 3.1.1. Обучението на докторантите е съобразено със съвременните научни постижения. ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“ осигурява необходимите за това условия на институционално и на катедрено ниво. Избирането на темата на дисертацията става при съвместни обсъждания между ръководителя на докторантурата и самия докторант, като се съобразява и с мнението на колегите в направление, като ролята на ръководителя е главно в оценяването до каква степен избраната тема отговаря на изискванията за целите на успешен дисертационен труд и какви ще бъдат организационните трудности (теренни командировки, видове и брой на необходимите анализи, и финансовото им подсигуриране и др.) при осъществяването на научното изследване. Тъй като специалността „Геотектоника“ е свързана със специфични теренни изследвания, по принцип докторантите се насочват към райони, които познават от работата си по време на подготовката на магистърската си теза. Този подход осигурява активното участие на студентите докторанти във всички по-нататъшни етапи на работата.

Активната позиция на докторанта и неговото поставяне в центъра на учебния процес се осигурява чрез:

- дискусии – начин за развиване на комуникативните и езиковите умения на докторантите; подходяща е за формиране на мислене при колективното обсъждане на даден проблем с цел избиране на пътища за неговото решаване; в дискусията участват както научния ръководител на докторанта, така и други преподаватели от катедрата с компетенции в съответното научно направление;

- съвместни теренни проучвания с научния ръководител и евентуално други преподаватели, при което преподавателят първоначално демонстрира прилагането на конкретни изследователски методи, а след това наблюдава, насочва и оценява прилагането им от докторанта.

По 3.1.2. В докторската програма по Геотектоника, всяка една докторантура има строго индивидуални специфики. В съответствие с

избрания обекти и поставените цели, при изработването на индивидуалния план за работа, се взимат решения какви ще бъдат необходимите нови познания и умения, които той трябва да придобие или доразвие за изпълнението на поставените пред него цели и задачи, както и последователността във времето и специфичните форми на обучението му.

В индивидуалните планове за работа на докторантите е предвидено посещаване на лекции или индивидуални занятия за придобиване на определени знания и умения. В докторската програма по Геотектоника придобиването на нови знания и умения се осъществява индивидуално от докторанта при консултации от страна на най-компетентния преподавател в исканото направление. В случаите, когато докторантът не е посещавал някой от избираемите или факултативните дисциплини, които са от значение за докторантурата, изисква се преминаване на съответния лекционен курс. Лекции могат да се организират и да се посещават ако повече докторанти от различни докторски програми, а понякога и от различни институции, проявят едновременно интерес от определени познания, където има компетентен преподавател (изследовател) от катедрата или друга катедра или институция или специалист по най-добрата апаратура. За удостоверяването на нивото на усвояване на знанията и уменията на докторантите лабораторията или институцията, която провежда обучението преценява каква ще е най-адекватната форма на изпитването и издава протокол с оценка от резултата по изпита.

По 3.1.3. Всеки докторант изготвя съвместно с научния си ръководител индивидуален учебен план за целия срок на обучение не по-късно от три месеца след зачисляването, в съответствие с Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ. Изпълнението на индивидуалните учебни планове на докторантите се следи от научния ръководител и ръководителя на катедра “Геология, палеонтология и изкопаеми горива”.

За оценяването на развитието на докторантурите, периодично (един път на тримесечие и значително по-задълбочено един път на година) се провеждат отчети на докторантите пред катедрата. Календарните планове за работата на докторанта за разработени на базата на годишни периоди. Полагането на изпитите от индивидуалните планове също са предвидени на семестри (полугодия). Годишните отчети на докторантите се осъществяват при специално подготвени, посветени на този въпрос катедрени съвети, където докторантите представят своите годишни резултати: изпити, осъществени командировки, събран полеви материал - образци, бройка осъществени анализи от различните прилагани методи, написани раздели от дисертацията, написани и отпечатани публикации, участия в национални и международни научни прояви (сесии, конгреси, конференции, работни срещи, семинари, школи) от протичането на докторантурата и оценка на

докторанта до какъв процент е осъществена изработваният от него дисертационен труд. Поставят се въпроси за възникналите трудности от обективен (не предоставено финансиране, излизане от строя на апаратура, болест) или междуличностен характер. При тези катедрени съвети, ръководителите на докторантурата също предлагат собствена оценка (писмени годишни отчети) за годишния ход на развитието на дадена докторантура. Годишните отчети на докторантите и техните ръководители биват изслушани и обсъдени от катедрения съвет и се взема решение относно това дали се приема или не съответния годишен отчет. При възникването на сериозни, обективни трудности, на тези съвет се обсъждат и могат да се приемат решения за изменение на индивидуалните планове на докторантите или промяна на названието на темата на докторантурата, при оставане в рамките на първоначалния шифър на докторантурата. Разгледаните и приети изменения в индивидуалните работни планове на докторантите или промяна на темата на дисертацията се предлагат на факултетния съвет за обсъждане и одобрение (приемане). Изменението на темата на дисертацията не се приема при срок по-малък от три месеца до защитата на дисертацията.

По 3.1.4. Оценяването на знанията по специалността и по западен език, по правило са оценяват от комисия от преподаватели. При останалите дисциплини, предвидени в индивидуалните планове на докторантите изпитите се провеждат от преподавателите, които са осъществявали курсът. Когато докторантът е посещава курс съвместно със студенти (магистри или бакалаври), той се изпитва отделно от студентите при изисквания, които са различни (по-високи) от тези на студентите, но най-често курсът се води по индивидуален план.

ЕГ се среща с докторантите и те открито и много обективно разясниха своите проблеми и направиха предложения за преодоляването на някои слабостите в изпитните процедури по докторантурите. Един от важните въпроси, които поставиха, е своевременната актуализация на изпитните въпроси. Въпреки съществуващия „класицизъм” в геоложките дисциплини, докторантите посочиха, че някои от изпитните конспекти са с доста стари дати.

Постиженията на докторантите се оценяват съгласно изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет. Този правилник е неколkokратно актуализиран и прецизиран, и актуалната му версия е публично достъпна на сайта на СУ „Св. Климент Охридски”. В новия общ учебен план на докторската програма, приет през 2017 г., е въведена кредитна система за оценяване на работата на докторантите. Настоящият учебен план осигурява задължителен минимум от 360 часа аудиторна и 5040 часа извън аудиторна натовареност, което се равнява на 180 ECTS кредита.

По 3.1.5. В СУ „Св. Кл. Охридски“ има предвидени университетски и факултетски инструменти в случай на възникване на конфликт между ръководител на докторантурата и докторант. Докторантът може да подаде жалба до Ректора, до Омбудсмана, до Контролния Съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“ или до Декана на ГГФ съгласно Правилника за разглеждане на сигнали и жалби от студенти и докторанти в СУ, които трябва да бъдат разгледани в срок до един месец. До сега подобни жалби от страна на докторанти на ГГФ не са постъпвали.

Резултати от проверката: По критерий 3.1. Обучението на докторантите се извършва посредством съвременни форми и методи, в съответствие със спецификата на докторската програма. Стриктно се съблюдава изпълнението на индивидуалния план при добре организирано научно ръководство. Тримесечните и годишните отчети на докторантите са форма на контрол и проверка. Атестацията на докторантите се използва за оценяване на постиженията им според нормативните изисквания. Има приети наукометрични критерии за придобиване на степента „доктор“. Има регламентирани правила и организация за разглеждане на жалби от докторанти.

Стандарт 4 „Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите“ и съответстващите му критерии

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“

По 4.1.1. За приема, развитието, признаването на положените изпити и дипломите при студентите и докторантите, в СУ „Св. Климент Охридски“ има изработен и приет от ОС на университета Правилник за образователните дейности в СУ, който включва редица документи. Всички положения, свързани с регулирането на процеса на докторантурите са изложени в ПУДСУ и в „Правилника за реда и условията за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Положенията, незасегнати в тези правилници се решават въз основа на положенията, разгледани в ЗРАСРБ. Протичането на обучението и научноизследователската работа в докторската програма по Геотектоника протичат задължително изцяло в съответствие с тези основополагащи документи.

Освен това в ГГФ се изпълняват и препоръките за европейските стандарти, като се прилагат добрите международни практики при

осъществяване на обучение по докторската програма. Процесът на обучението е фокусиран изцяло върху индивидуалния докторант, като всички етапи от неговия жизнен цикъл са ясно регламентирани и последователно приложени. Пълната информация за кандидатстване, прием, обучение, отчисляване, предзащита и защита на научния труд е публично достъпна на сайта на СУ „Св. Кл. Охридски“. Препоръчително е да се въведе практиката за организиране на годишни докторантски семинари.

За обучение в докторската програма може да се приемат и студенти, завършили висшето си образование в други университети у нас (например, МГУ) и в чужбина, като Софийският университет има ясна регламентация за признаването на чуждестранни дипломи. Информацията за този процес е публично достъпна на университетския сайт в частта за докторантурите.

По 4.1.2. Участието на докторантите в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ в изследователска дейност е регламентирано в **приети правилници на Университета и други документи**, като Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на ДВУ научна или художественотворческа дейност. Информацията за проекти, конференции, семинари и възможности за професионална мобилност на докторантите се обявява публично и е достъпна на сайта на СУ „Св. Климент Охридски“, секция Еразъм и секция “Докторантури”. В рамките на ГГФ са създадени **комисии за проектите**, финансирани чрез Университетския Фонд „Научни изследвания“ с председател заместник-деканът по научната и международна дейност и членове – по един представител на всяка катедра. Комисиите осъществяват принципа за конкурсното начало при финансирането и гарантират участието на преподавателите в научни изследвания, като разработват и прилагат правила за разпределение на средствата, осигуряващи равен достъп до средствата, справедливост в тяхното разпределение и представителност на целия преподавателски състав в тези изследователски проекти, както и за оценка на проектните предложения. В съответствие с Правилника на СУ, същите комисии следят и за адекватното включване на студентите и докторантите в научноизследователските проекти.

При ФНИ при СУ съществуват както тематични сесии така и сесии за подпомагане на докторанти. Чрез финансови средства от бюджета на катедрата ГПИГ могат да бъдат осигурени 7 дни командировка до обекта на изследването. Докторантите ползват специално помещение за докторанти, където те работят (членовете на ЕГ посетиха работните места на докторантите), както и достъп до всички лаборатории на факултета и на

специалността. Осигурен им е и свободен достъп до библиотеките (информационните източници) и интернет мрежата на университета. При договаряне с другите факултети, докторантите могат да ползват и техните лабораторни възможности, когато това се налага (лаборатории от физически и биологическия факултети и факултета по химия и фармация). В услуга на изследователската работа на докторантите от ГГФ е възможно ползването на апаратури и от други институции, които са придобити при работата по договори за инфраструктура, чрез изграждане на консорциуми, както е случаят на придобиването на апаратура за LA-ICPMS базирана в ГИ на БАН. Всички докторанти от програмата по геотектоника са ползвали тази апаратура.

Препоръчително е да се търсят възможности за включване в международни научноизследователски проекти с участие на докторантите, а не само към Фонд „Научни изследвания“.

Допълнително финансиране на докторантурите може да се постигне чрез дарение от страна на фирми и предприятия или чрез сключване на допълнителни договори с тях при изпълнение на задачи, от които са заинтересовани съответните фирми, ако тези задачи отговарят на темата на зададената дисертация. Такива задачи са изпълнявани и се изпълняват за „Елаците – Мед“ АД, както е показано подробно в Доклада-самооценка. Достоверността на тази информация се потвърждава от член на ЕГ (проф. д-р Стефан Шанов).

По 4.1.3 В СУ „Св. Климент Охридски“ има дългогодишна успешна практика за развитие на научния потенциал на студенти и докторанти, и за подкрепа на научните им изяви. Мобилността на докторантите до други български научни звена (университети или институти) и такива в чужбина, се осъществяват въз основа на двустранни договори или такива по програма ЕРАЗЪМ и ЕРАЗЪМ +, ако са сключени предварително или конкретно се сключват във връзка с докторантурата. Необходимо е да се търсят повече и по-разнообразни възможности (не само Еразъм) за включване в програми за обмен на докторанти.

Конкретно за специалността „Геотектоника“, по програмата SCOPES, в периода 12-21.01.2016 г., един докторант е бил на обучение в ЕТН-Цюрих, Швейцария и един – на специализации в Университетите в Торино (2012) и Бон (2012-2014) по програма ЕРАЗЪМ.

Докторантите участват в национални и международни конференции самостоятелно или в научни колективи. Един от ежегодните и утвърдени се форуми, в които това участие е традиционно, е годишната конференция на Българското геологическо дружество „Геонауки“.

По 4.1.4 Досието на всеки докторант се поддържа и актуализира от инспектора учебна дейност „Докторанти“ във факултета. На по-високо ниво,

Сектор „Докторанти“ на СУ „Св. Климент Охридски“ контролира и координира цялостната дейност, свързана с докторантската институция и носи отговорност за законността на всички документи, свързани с целия процес на обучението от приемането до отчисляването от докторантура.

На основание на решения на Факултетния съвет административното ръководство на факултета съдейства за издаване на заповеди, свързани с административни процедури по прекъсване на докторантурата, удължаване срока на докторантурата, трансформиране на докторантурата в случаите когато редовните докторанти са спечелили конкурс за асистент, отчисляване от докторантура и отстраняване от докторантура.

В НАЦИД, чрез административните структури на ГГФ, се подава информация за дисертационните трудове на докторантите, членовете на техните научни журита, както и резюме на постигнатите резултати. Информацията се подава както на български, така и на английски език, което обезпечава международната конвертируемост на получената квалификация. Завършилите докторанти на катедрата са вписани в публично достъпния регистър на НАЦИД на адрес: <http://nacid.bg/bg/dissertations/>.

Резултати от проверката: По критерий 4.1. Обучението следва процедури, заложи в правилници и наредби на СУ „Св. Климент Охридски“. Мобилността на докторантите се изразява в участие в научни конференции и специализации или съвместни изследвания в национални или чужди научни институции. Има изградена и строго се изпълнява система за регистриране хода на докторантурите и реализацията на защитилите докторанти. Препоръчително е да се въведе практиката за организиране на годишни докторантски семинари. Необходимо е да се търсят повече и по-разнообразни възможности (не само Еразъм) за включване в програми за обмен на докторанти. Препоръчително е да се търсят възможности за включване в международни научноизследователски проекти с участие на докторантите, а не само към Фонд „Научни изследвания“.

Стандарт 5 „Преподавателски състав“ и съответстващите му критерии

Критерий 5.1. „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“

В СУ „Св. Кл. Охридски“ има разработена Стратегията за развитие на СУ, в която има ясно изразена цел да се поддържа и усъвършенства политиката за качествен и компетентен академичен състав и да се прилагат справедливи и прозрачни процеси за набирането и развитието на академичния състав. Създадени са съответните нормативни документи, представени в

приложенията към Доклада-самооценка.

По 5.1.1. В катедра “Геология, палеонтология и изкопаеми горива” на основен трудов договор работят по щат 17 души, от които преподавателите са 12, а останалите са научно-помощен персонал. От хабилитираните лица на ОТД (9 души), с квалификация в областта на докторската програма „Геотектоника” са един професор и трима доценти, а от нехабилитираните членове един главен асистент е с ОНС „доктор“. Всички преподаватели в направление Геотектоника са с дългогодишен опит (повече от 15 години, с изключение на главния асистент – 5 г.) в преподаването и изследователската работа и водят 17 дисциплини в ОКС „бакалавър”. За 2018 г. е планиран конкурс за главен асистент по тази научна специалност.

Асистентите се атестират на всеки три години, хабилитираните преподаватели на всеки пет години. Ежегодно деканът на факултета утвърждава поименния график за атестиране на хабилитирания и нехабилитирания състав. Всеки преподавател, подлежащ на атестация попълва атестационен лист, който се обсъжда и приема на катедрен съвет, а след това и от факултетния съвет. Атестирането на преподавателския състав се провежда в съответствие с Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и с Наръчника по качеството на СУ. Всички преподаватели от направление Геотектоника са преминали през атестация и са получили максимални оценки.

По 5.1.2. В катедра “Геология, палеонтология и изкопаеми горива” на ГГФ е налице разгърната научноизследователска дейност по тематиката на специалността. Съгласно представената таблица в Доклада-самооценка за публикационната активност и участията в научни конференции за отчетния период (2012-2017), се вижда, че са публикувани 21 бр. статии в списания с импакт-фактор и 18 бр. без импакт-фактор. Има участия в 34 национални и 11 международни конференции със съответно публикуване на 43 бр. от докладите и 42 разширени резюмета. Представени са общо 7 участия в национални проекти и 12 участия в проекти на СУ.

През периода 2012 – 2017 г. са разработени и усъвършенствани три информационни системи за електронно отчитане на данни за научноизследователската дейност на преподавателите в СУ „Св. Кл. Охридски“: Система „Проекти“ - електронен регистър на научноизследователските проекти в СУ с данни по години за фазата на изпълнение, тематиката, екипите, източниците на финансиране и др.; Система за вътрешни проекти по Фонд „Научни изследвания” на СУ – система за регистриране и отчитане на научноизследователски проекти; Система „Авторите“ – електронен регистър на персоналната научна активност на преподавателите от СУ. Отчитането в системата „Авторите“ е задължително

условие и източник на доказателства при процедурите за атестиране, конкурси и др. в СУ.

По 5.1.3. Членовете на академичния състав, ангажиран с обучение по докторската програма по Геотектоника имат забележима за научната специалност публикационна активност. В Доклада-самооценка се споменава и за високо цитиране на публикациите на конкретния преподавателски екип за докторската програма по „Геотектоника“, но не са представени конкретни цифри. Членовете на академичния състав са участвали в осъществяването на 14 научноизследователски и научно-приложни проекти, като във всички от тях са участвали и докторанти.

Хабилитираните преподаватели участват в състава на научни журита за присъждане на научни степени и академични длъжности с изготвянето на рецензии и становища, както за конкурси, обявени от Университета, така и в други научни организации. Те са изготвили общо 5 рецензии и над 20 становища за ОНС „доктор“, както и конкурси за професор.

Резултати от проверката: По критерий 5.1. Докторската програма по „Геотектоника“ се изпълнява от високо квалифицирани и компетентни кадри. Преподавателите имат добра публикационна активност в специализирани списания, като относителният дял на публикациите в списания с импакт-фактор е 54 %. Хабилитираните учени изнасят доклади на научни форуми, ръководят и участват в проекти, развиват интензивна експертна дейност. Прилагането на добри практики и съблюдаването на нормативните документи са гаранция за добра подготовка на докторантите.

Стандарт 6 „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“ и съответстващите му критерии

Критерий 6.1. „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“

По 6.1.1. Геолого-географският факултет се разполага в централната сграда на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Сградата заема 36 000 кв. м разгърнатата застроена площ, има 324 помещения, от които 65 аудитории с 6000 места. Материално-техническата база, която може да се използва за обучението на докторантите от докторската програма „Геотектоника“, е разположена в сградата на Ректората. Аудиториите, които може да използват докторантите са 4 бр. с общо 85 места и 160 кв.м. площ. Достъпът до наличната материално-техническа база за докторантите е свободен. Той се осъществява както в рамките на учебното време, така и

извън него. Базата се използва както за лекционни занятия, така и за провеждане на консултации с научните ръководители и консултанти и за осъществяване на някои форми на самостоятелната работа на докторантите. Освен това, докторантите разполагат със самостоятелен кабинет с подсигурени компютри и интернет връзка, в компютърния център към катедрата имат възможност да работят и със специализиран геоложки софтуер: Map Info Pro, Discover 3D Pro, Leapfrog Geo, Petrel.

Катедрата разполага с Лаборатория за подготовка на пробите за анализ с възможност за разтрошаване, смилане и електромагнитна сепарация на различни фракции. В „Лаборатория за изготвяне на микроскопски препарати“ се изготвят препарати за проходяща и отразена светлина, а така също и за препарати за микросондов анализ и за работа с LA-ICP-MS. Закупена и е въведена в експлоатация автоматична машина за правене на дюн- и аншлифи. Достъпът на докторантите до тези лаборатории и е неограничен и те обработват в тях това количество проби, което е необходимо за целите на тяхното изследване. Освен това катедрата разполага с лаборатория за класически мокър силикатен анализ, за рентгеноструктурен анализ, лаборатория за петрофизичен анализ. Със средства от спонсори предстои и закупуването на апаратура за рентгено-флуорисцентен анализ. За извършване на анализ на елементи следи се използва лабораторията за „Лазерна аблация с масспектрометрия в индуктивно свързана плазма“ (LA-ICP-MS), намираща се в Геологическия институт на БАН. Софийският университет като цяло и специалност Геология в частност са участници в консорциума, спечелил проект към фонд „Научни изследвания“, който финансира закупуването на LA-ICP-MS апаратурата и ще разполага с 25% от аналитичното време. Неограничено е използването на Рамановата спектрометрия за диагностика на фази и определяне на техните микроструктурни особености към Физическия факултет на СУ, където ГГФ е съсобственик на апаратурата. За полу-количествено определяне на химичния състав на минерали докторантите използват срещу заплащане по преференциални цени електронен микроскоп във Физическия Факултет на СУ, където ГГФ е съсобственик на апаратурата.

Факултетът разполага и със зала за микроскопски изследвания, оборудвана със съвременни микроскопи Leica 750P, работещи с отразена и преминаваща светлина. Един от тях е оборудван и с камера за микроснимки.

По. 6.1.2. Поради спецификата на изследванията при докторантурата „Геотектоника“, която включва теренна работа, подготовка на проби за анализ, заплащане за извършена аналитична работа, изготвяне на микроскопски препарати и др., с решение на деканското ръководство на ГГФ, се отделя определена сума за финансиране на изследователски проекти само на докторанти (членове на работния колектив са само научният ръководител

и докторантът). С решение на катедрения съвет от бюджета на катедрата всяка година се определя фиксирана сума за всеки докторант, която той изразходва по целесъобразност (за теренни изследвания, заплащане на анализи и др.). Финансирането на изследванията на докторантите не е достатъчно, в това число: за анализи, закупуване на данни, не се заплащат хоноруванията часове над определения минимум, практиките се финансират частично и т.н.

Министерство на образованието и науката обявява ежегодно стипендии за докторанти в чужбина по изпълнение на междуправителствено сътрудничество в образователната сфера със съответните държави. Софийският университет „Св. Климент Охридски“ от своя страна реализира проекти за докторанти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ по програма BG051PO001-3.3.06 "Подкрепа за развитие на докторанти, пост-докторанти, специализанти и млади учени". За периода 2012-2017 г. членовете на обучаващото звено (катедра ГПИГ), които могат да обучават докторанти по специалност Геотектоника са участвали в 12 проекта, финансирани от Университетския фонд „Научни изследвания“ и 7 проекта финансирани от различни държавни или частни институции, в които са били включени докторанти (според представената Таблица в Доклада-самооценка). С подкрепата на обучаващото звено докторантите участват самостоятелно или като членове на колективи и в международни проекти.

По 6.1.3. За докторантите е осигурена отлична информационна среда. Те разполагат с персонални компютри и имат непрекъснат достъп до богатия ресурс на университетската мрежа. Осигурен е неограничен достъп до Централната и специализираните библиотеки на Университета. Библиотеките по Геология и Геохимия разполага с над 7000 тома специализирана литература и над 9000 тома специализирани периодични издания (16 списания на български език, 38 на руски, 58 на английски и 6 на други езици). Отсъствието на абонамент за важни тектонски списания се компенсира с достъп до интернет сайтове (благодарение на МОН) на изданията на Elsevier и други международни бази данни: „*Science Direct*“, „*ProQuest*“, „*SCOPUS*“, „*Thomson Reuters*“–*ISI Web of Knowledge*“, „*JSTOR*“, *Kluwer Law online Journals*, *Journals of American Chemical Society*, *Emeral Management Extra*, *EBSCO*. Библиотеката по Геохимия разполага и с едно работно място с компютър за читатели, който осигурява достъп и до електронния каталог на Централната университетска библиотека. Освен материалната база докторантите ползват компетентните консултации на членовете на академичния състав на специалността.

По 6.1.4. Получените от работата по докторантурата научни резултати се публикуват от докторантите в наши или чужди периодични издания, като изборът е

изцяло от страна на докторанта. Научните ръководители и членовете на катедрата, оказват методична помощ или съвети при представянето на докторантите на научни форуми или при представяне на ръкописи за публикуване. За периода 2011-2017 г. докторантите в специалност Геотектоника са публикували 5 резюмета от участия в национални и международни конференции, като 4 от тях са разширени резюмета (представен е списък в Доклада-самооценка).

Резултати от проверката: По критерий 6.1. Материално-техническата и информационна база, с която разполагат докторантите по специалност „Геотектоника” е на съвременно ниво. СУ „Св. Климент Охридски” предоставя финансова подкрепа за изследователската дейност на докторантите. Финансирането на изследванията на докторантите не е достатъчно, в това число: за анализи, закупуване на данни, не се заплащат хоноруваните часове над определения минимум, практиките се финансират частично и т.н. Докторантите имат активност основно като участие в научни конференции, нямат публикации в рецензирани и реферирани списания.

Стандарт 7 „Управление на информацията“ и съответстващите му критерии

Критерий 7.1. „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“

По 7.1.1. Управлението на информацията е основен процес в политиката за управление на качеството на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. Ректорското ръководство е утвърдило вътрешните правила за обмен на информация по отношение на качеството на обучението. Съществуващата в СУ собствена система за управление на качеството (СУК), позволява събирането и анализирането на необходимата информация за текущото състояние и прилаганите методи за оценяване на качеството на обучението и на академичния състав. Основният документ е „Наръчник по качеството”, който гарантира регулярното проследяване на състоянието в структурните звена и навременното осигуряване на мерки за взимане на управленски решения за промяна.

Събират се данни с оглед осигуряването на качеството в целия **„жизнен цикъл на студентите”**: на входа при кандидатстването, селекцията и приемането им, при организирането и осъществяването на обучението и на изхода при защита на дисертацията и реализацията им. В съответствие с мисията си да бъде водещия национален университет и с оглед вземането на оптимални решения, СУ събира, анализира, обработва, съхранява, обменя и разпространява данни за целите на организационното, финансовото, стопанското, кадровото, маркетинговото и пазарното управление и за

комплексното академично самоуправление. За оптимизиране на пълния цикъл на управлението на информацията в СУ е въведен канал за получаване на обратна връзка от всички заинтересовани страни и партньори на университета. На ключови места в Ректората и в сградите на факултетите през 2016 г. са поставени анкетни кутии за писмени мнения, предложения и отзиви за качеството на административното обслужване, организацията и провеждането на учебния процес и други въпроси, свързани с управление на качеството.

В СУ „Св. Климент Охридски“ е създаден специален сайт Алумни, в който да се регистрират всички възпитаници на Университета, независимо от факултета и специалността. Платформата Алумни клуб е активна и за Геолого-географския факултет.

По 7.1.2. Административното и информационно обслужване на докторантите, периодичното анализиране и обновяване на действащата документация за прием и обучение се осъществява в ГГФ от единия от инспекторите учебна дейност „Докторанти“ в тясно взаимодействие с катедрите.

Проверката за състоянието на учебната документация показва, че тя съответства на нормативните изисквания и се води редовно и изрядно. Досието на всеки докторант се поддържа и актуализира от инспектор „Докторанти“ в ГГФ.

Одитните доклади са документ, който има за цел да запознае факултетните ръководства с направените констатации, на базата на които след предприети мерки по направените искания и препоръки, да се повиши качеството на административното обслужване във всички основни звена на СУ. Вътрешните одити се осъществяват по предварително подготвена програма, чиито основни пунктове са аналогични за отделните факултети. Докладите от вътрешните одити се изготвят по единна структура. Те предоставят детайлна информация за осъществените наблюдения, констатации, в т.ч. на съответствия и несъответствия на дейността с работната документация. В края на всеки доклад има предписания – искания за коригиращи действия (ИКД), в които точно и ясно се посочват задачите, които трябва да се изпълнят на ниво факултет с цел усъвършенстване на работата.

Резултати от проверката: По критерий 7.1. В СУ „Св. Климент Охридски” има изградени структури за управление на информацията, свързана с приема, обучението и реализацията на докторантите, която е задължителна за всички факултети и се прилага стриктно от деканата на ГГФ. Провеждани са вътрешни одити по предварително подготвена програма. В сградите на Ректората и на факултетите през 2016 г. са поставени анкетни кутии за писмени мнения, предложения и отзиви за качеството на административното обслужване, организацията и провеждането на учебния процес и други въпроси, свързани с управление на качеството.

Стандарт 8 „Информация за обществеността“ и съответстващите му критерии

Критерий 8.1. „Висшето училище или научната организация публикува информация за:

- приети документи и учебна документация на докторската програма;
- решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав;
- решения от академични и факултетни съвети;
- проведени университетски форуми с участието на докторанти.“

Достъпът до информацията за дейностите на СУ „Св. Климент Охридски”, публикувана на официалните му уеб страници, е организиран на две нива. Първото ниво обхваща публичната информация за дейностите на СУ, т. е. онази информация, която е от значение за неограничен кръг потребители. Достъпът до нея е неограничен за всеки външен потребител, тъй като тя е публикувана на официалните страници на СУ (интернет). Предоставена е информация за приети програмни документи и учебна документация. Програмните документи, чрез които се формулират основополагащи принципи за осъществяване на дейностите на СУ, са публично достъпни за всички заинтересовани. Второто ниво обхваща служебна по характер информация, която е от значение най-вече за текущата дейност на академичната общност на СУ – студенти, преподаватели и служители.

По 8.1.1 Възприетата практика в СУ „Св. Климент Охридски” е всеки от факултетите за специалностите, по които се провежда обучение в съответния факултет да предоставя информацията за учебната документация. Всеки факултет самостоятелно определя как да организира предоставянето на информацията за учебната си документация. Информацията за професионалните направления и специалностите се публикува на официалната страница на СУ, в рубрика „Образование“. Тя е организирана в

специална секция по ОНС (докторска програма): <https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/obrazovanie/doktoranturi>. Публикува се пълна информация за приема и обучението на докторанти във всички факултети, вкл. списък на всички докторанти в СУ и информация за условията и реда за признаване на научни степени, придобити в чужбина. Информацията за действащите учебни планове и програми, форми на обучение и квалификационни характеристики се публикува на сайта на ГГФ като част от сайта на СУ. Формите за оценяване като част от учебния план и учебните програми не се публикуват самостоятелно, а при публикуване на учебната документация за всяка ОКС.

По 8.1.2. Информация за възможностите за обмен на студенти и докторанти се предоставя на няколко нива – чрез публикуване на официалната интернет страница на СУ, на специални интернет страници и на интернет страниците на факултетите. На официалната интернет страница на СУ информацията за възможностите за обмен се публикува в секция „Студентска мобилност“ (https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/studenti/studentska_mobilnost). В самостоятелни подсекции е систематизирана информацията за програмите за мобилност. Чрез подсекцията „Програма Еразъм+“ е осигурен бърз достъп до специалната интернет страница на програмата – <https://erasmus.uni-sofia.bg/site/su>. Към настоящия момент ГГФ има 25 договора за мобилност на студенти и докторанти по Еразъм+ за периода 2014 – 2021 г.

По 8.1.3. Подготовката и обучението на докторантите включва придобиване на знания и умения, позволяващи участието им в научни форуми – изготвяне на доклади и постери, а така също написване на тематична статия за научно списание. В *Годишника на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Книга 1 – Геология* традиционно се публикуват резултатите от научни изследвания в областта на Геотектониката. Информацията за научната дейност на академичния състав се публикува и на официалната интернет страница на СУ в рубриката „Наука“. ГГФ публикува на сайта официалните си научни издания и други монографични издания на академичния състав на факултета в рубриката „Официални издания“. За периода 2011-2017 г. докторантите в специалност Геотектоника са публикували 5 резюмета от участия в национални и международни конференции, като 4 от тях са разширени резюмета на представени доклади на ежегодната конференция с чуждестранно участие на Българското геологическо дружество.

Резултати от проверката: По критерий 8.1. В ролята си на водещ национален университет СУ „Св. Климент Охридски“ има добре отработени практики за разпространение на различни видове информация и документация свързани с докторските програми. Интернет - страницата на СУ поддържа актуална информация относно всички дейности и прояви, които имат отношение към преподавателите, докторантите и студентите: проведени и бъдещи събития, включително конференции у нас и в чужбина, годишни отчети за дейността на ръководството, всички правилници, правила и процедури. Докторантите от докторска програма „Геотектоника“ имат добро участие в национални и международни научни форуми. Университетът е активен участник по програма Еразъм+. ГГФ има 25 договора за мобилност на студенти и докторанти по Еразъм+ за периода 2014 – 2021 г.

Стандарт 9 „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“ и съответстващите му критерии

Критерий 9.1. „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“

По 9.1.1. Върху образователните програми на СУ „Св. Климент Охридски“ се осъществява текущ мониторинг, насочен към анализ на развитието на съвременната наука и технологии и необходимостта от съответно актуализиране на учебното съдържание; съпоставяне с добри практики на водещи европейски и световни академични институции; проучване на мнението и препоръките на заинтересовани лица – работодатели, студенти, преподаватели и др.

Според мнението на докторантите при срещата с членовете на ЕГ, необходимо е осъвременяване на конспектите за прием и обучение на докторантите. Деканът на ГГФ увери членовете на ЕГ, че това е направено и ще бъде отразено на сайта на ГГФ (технически пропуск). На проведената среща обучаваните докторанти дадоха, като цяло, положителна оценка на докторската програма.

По 9.1.2 Образователните програми на Софийския университет са предмет на постоянен вътрешен и външен мониторинг. Резултатите от този мониторинг се използват за периодично актуализиране на учебните планове и програми в пряка обвързаност с мисията, целите и задачите на академичното образование, формулирани от Университета. Развитието на учебните планове и програми е ориентирано към отразяване на водещите научни изследвания и разработки в европейски и световен мащаб,

включително и осъществяваните от университетските преподаватели и изследователи, както и към привеждането им в по-пълно съответствие с очакванията на докторантите.

Резултати от проверката: По критерий 9.1. В ГГФ, както и във всички факултети на СУ учебните програми и планове се актуализират като необходимост от нормативно, административно и техническо коригиране и като се отчитат промените в икономическите и социалните потребности на обществото. Отчитат се мненията и препоръките на различни групи партньори на съответните факултети.

Стандарт 10 „Циклично външно осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии

Критерий 10.1. „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“

По 10.1.1 Основният за СУ външен оценяващ орган е Националната агенция по оценяване и акредитация. Докторската програма по Геотектоника е получила своята последна акредитация през 2012 година с оценка 9.70. По отношение на външните одити, в Доклада-самооценка ГГФ отчита своя малък опит в получаването на външни оценки на учебните програми за докторска степен. Това се компенсира от външната оценка и признанието за качеството на обучението и на изучаваните специалности в СУ съгласно позицията му според Рейтинговата система на висшите училища в България и от участието на университета в международни класации.

Контролът по качеството на учебните програми е строго определен и подробно описан в нормативните документи – основно в Правилника за образователните дейности и в Наръчника по качеството.

Резултати от проверката: По критерий 10.1. Софийският университет „Св. Климент Охридски“ регулярно преминава през планирани дейности за осигуряване на качеството, включително и на докторските програми в съответствие с ESG, като се съобразява с изискванията на националните и международните агенции за оценяване на качеството. Докторската програма по „Геотектоника“ е акредитирана през 2012 г. от НАОА с много добра оценка за срок от 6 години.

Ръководител на ЕГ: Проф. д.н. Румяна Вацева,

/...../

Член на ЕГ: Проф. д.г.н. Стефан Шанов
/...../

Член на ЕГ: докторант Мирослав Иванов
/...../

Наблюдаващ процедурата член на ПК: Проф. д-р Росица Донева

/...../
